

Kurt Georg Kiesinger a projekt velké koalice

29.září 2005 Martin Kupec

Mnozí lidé ve Spolkové republice považují dodnes éru kancléře Kiesingera koncem šedesátých let za jedno z nejpozitivnějších období v historii země. Byla to doba velkých změn, Němcům se hospodářsky dařilo tak dobře, jako nikdy předtím. Společensky to však byla také doba, kdy především mladá generace protestovala proti zavedenému životnímu stylu, včetně jeho symbolů i politických představitelů.

Dokončení z minulého čísla

Kancléř je v té době hodnocen s více jak 60 % podpory jako Adenauer v nejlepších dobách své vlády. Jen mládež je nespokojená a odmítá stávající systém i jeho politické představitele. Dochází do značné míry ke vzájemnému nepochopení postojů obou stran. Mládež a studenti vyjdou do ulic a z nepochopení se stává protest, který přerůstá v otevřené tvrdé střety s policií. Výsledkem je jeden mrtvý student a situace se vyhrocuje až k zavedení mimořádných bezpečnostních opatření a zákonů.

Další zkouškou velké koalice je volba nového spolkového prezidenta v roce 1969, kdy mají oba bloky své kandidáty. Těsnou většinou vítězí kandidát SPD Gustav Heinemann, a to díky hlasům malé opoziční FDP, která se tímto krokem začíná přibližovat k budoucí spolupráci se sociálními demokraty.

Všechny tyto aspekty velkou koalici oslabují. Po třech letech vlády je projekt velké koalice u konce. Na podzim roku 1969 jsou vyhlášeny nové volby a kancléř sází vše na jednu kartu, a to na absolutní většinu CDU/CSU ve Spolkovém sněmu. Do poslední chvíle to vypadá nadějně, nakonec však CDU/CSU chybí 0,9% k absolutní většině. Kiesinger jen velmi nerad uznává porážku a přihlíží jak Spolkový sněm volí novým kancléřem Willyho Brandta. Po dvaceti letech ve vládě tak odchází pravicová frakce CDU/CSU do opozice, ve které zůstane až do roku 1982. To už je ale zase jiná historie.

Jaké si z tohoto projektu můžeme vzít poznatky pro dnešní dobu? Především se dá říci, že vznik velké koalice je většinou dílem kompromisu, způsobeného různými faktory ať už politickými, hospodářskými či osobními. Velká koalice je svým způsobem podnětem ke vzniku mimoparlamentní opozice, protože v parlamentu vzniká do značné míry vakuum, a to může pomoci právě mimoparlamentní opozici i různým aktivistickým skupinám. V případě německé zkušenosti dala tato mimoparlamentní opozice o sobě velmi hlasitě vědět, což také vždy závisí na celkových pohybech a náladách ve společnosti.

Samo fungování velké koalice může sehrát po přechodnou dobu pozitivní roli, nicméně historie nám ukazuje, že cesta standardní parlamentní opozice vůči jasně vyhraněné stabilní vládě je z dlouhodobějšího hlediska cestou nevhodnější.